

Vyjádření vedoucího práce

Eva Vápenková: Vývoj a metody restaurování v Čechách. Od konce 18. století po první polovinu 20. století

V našem prostředí chybí syntetický pohled na problematiku restaurování v našich zemích. Dílčí pohledy nalezneme v pracích historiků umění (např. Pešina, Hlobil, Nejedlý) i restaurátorů samých (např. Petr, Slánský, Josefík, Novák, Hamsík). Velmi oceňuji, že autorka práce pracovala s prameny a prostudovala velké množství domácí i zahraniční literatury. Práci logicky rozdělila do několika kapitol. V úvodu se zmiňuje první zmínky o konzervaci maleb v antice. K tomu třeba poznamenat, že u Plinia nalezneme i první informaci o transferech. Přehledný charakter má druhá kapitola: Malířské a restaurátorské příručky. Autorka až na drobné výjimky připomněla vše podstatné. Ve třetí kapitole (Restaurování obrazů v minulosti) E. Vápenková pojednává o vývoji restaurování. V úvodní podkapitole stručně a výstižně charakterizuje období formování restaurování, a to v evropském kontextu (Německo, Itálie, Francie, Anglie). Druhá podkapitola (Věda o restaurování) je zasvěcena problematice formování vědy o restaurování uměleckých děl. V ní připomíná hlavní metody (analýza pigmentů, Pettenkoferova regenerační metoda, rentgenování), které přispěli k formování restaurátorství jako vědy. Nejrozsáhlejší pasáží celé práce je čtvrtá kapitola: Restaurování a památkové péče. Autorka práce na významných realizacích (Karlštejn, katedrála sv. Víta, Kutná Hora)) demonstruje přístupy k restaurování v Čechách. Podrobněji mohla zmínit východiska vídeňské školy DU. Do páté kapitoly zařadila E. Vápenková profily nejvýznamnějších znalců-restaurátorů. Daleko většího propracování by si zasloužila poslední kapitola: Restaurování v moderní době. Postrádám v ní kritický pohled na stav restaurování v období konce monarchie a v období První republiky (např. Číla a jeho spor o restaurování poškozeného panoramatu bitvy u Lipan, Fišer – nevhodné zásahy u nástěnných maleb)

Poznámky:

V literatuře postrádám zmínky o sborníku z konference v Ústí nad Labem, jenž byl věnován restaurování

s. 7 – důvody přemalování mohly být i ideové (viz např. na ikonách východního původu byl svitek v ruce Ježíška přemalováván na knihu (viz např. Madona Brněnská), aby tím byl zastřen původ obraz – u „heretických“ ortodoxních

s. 7 – nelíbí se mi pojem „humanistický umělec“, lépe snad umělec v čase humanismu.
s. 8- v renesanci a v baroku „brutální“ doplňování fragmentů antických soch, na němž se podílel i mladý G. L. Bernini (ten také prováděl kopie antických soch). Velkým problémem byly například potridentské přemalby, které měly zastřít nahotu některých postav na Posledním soudu od Michelangela (a jejich následné sejmutí při posledním restaurování). Problémem je také zhotovování kopií významných děl.

Synodální ustanovení arcibiskupa Zbyňka Berky z Dubé z roku 1605 se zmiňují i o „restaurování děl“. Dovídáme se v nich, že poškozené oltáře, sochy či obrazy mají být obnoveny a nejde-li to mají být uchovány na příslušném místě. Obrazy a sochy je nutné zbavovat „usazenin, nečistot a zetlelosti“.

s. 10 – ze zahraničních badatelů je třeba připomenou vídeňského restaurátora a teoretika Manfréda Kollera, autora známé statě o „umělém kamení“. Tento restaurátor často komentuje i některé restaurátorské práce prováděné v Čechách. Za zmínku by stály také koncepce památkové péče v Polsku

s. 11 – u Isidora Sevillského těžko hovořit o scholastickém pojetí světa

s. 12 – Možná, že autorka měla připomenout práci o historických technologiích p. Dr. Hřebíčkové

s. 21 Jahn je připomenut i v Kapitolách z českého dějepisu umění.

s. 50 – Flagrantním případem zničení památky je rozboření Krocínovy kašny z příkazu pražského magistrátu, údajně vůči špatnému stavu

Doporučení:

Stálo by za to prostudovat ustanovení církevních synod (zejména synody kardinála Schwarzenberka a publikovaných přednášek F. Ekerta o nevhodné péči některých kněží či patronů

Předloženou práci považuji za výbornou a proto jí vřele doporučuji k obhájení

V Praze, dne 10. 9. 2009

Prof. PhDr. Ing. Jan Royt, PhD.

